

Rolnummer 5723
Arrest nr. 161/2014 van 6 november 2014

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, gesteld door het Arbeidshof te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 3 oktober 2013 in zake Jean de Wergifosse tegen de Rijksdienst voor Pensioenen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 8 oktober 2013, heeft het Arbeidshof te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, in de interpretatie volgens welke, voor de toepassing van die bepaling, rekening moet worden gehouden met de jaren van de loopbaan waarvoor een werknemer een pensioenstelsel geniet met toepassing van de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en met artikel 14 van dat Verdrag, in het nadeel van de geëxpatrieerden die ingetkend hebben op het facultatieve stelsel van de DOSZ ten opzichte van diegenen die een verzekering bij een privémaatschappij hebben gesloten ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Jean de Wergifosse, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. J. van Drooghenbroeck, advocaat bij de balie te Nijvel;
- de Rijksdienst voor Pensioenen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Leclercq, advocaat bij de balie te Brussel;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Slegers en Mr. C. Vannieuwenhuysse, advocaten bij de balie te Brussel.

De Ministerraad heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 1 juli 2014 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 16 juli 2014 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 16 juli 2014 in beraad genomen.

Ingevolge het op 29 juli 2014, zijnde buiten de voormelde termijn, ingediende verzoek van een partij om te worden gehoord, heeft het Hof bij beschikking van 17 september 2014 de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 8 oktober 2014.

Bij beschikking van 8 oktober 2014, heeft het Hof de zaak verdaagd naar de terechtzitting van 29 oktober 2014.

Op de openbare terechtzitting van 29 oktober 2014 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. J. van Drooghenbroeck, voor Jean de Wergifosse;
 - . Mr. T. Demaseure, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. M. Leclercq, voor de Rijksdienst voor Pensioenen;
 - . Mr. P. Slegers, tevens *loco* Mr. C. Vannieuwenhuysen, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Jean de Wergifosse, appellant voor de verwijzende rechter, heeft bij de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) op 18 januari 2010 een rustpensioen aangevraagd.

Bij een beslissing van 29 juli 2010 is hem een pensioen toegekend voor een maandelijks brutobedrag van 1 197,18 euro, vermeerderd met het vakantiegeld en een pensioenbonus van 220,73 euro bruto per maand. Het pensioen is berekend op een loopbaan van 20/45sten.

Jean de Wergifosse heeft tegen die beslissing een beroep ingesteld, waarbij hij, enerzijds, de inaanmerkingneming betwist van de periode van aansluiting bij de DOSZ voor de toepassing van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers en waarbij hij de inaanmerkingneming van een loopbaan van 34/45sten eist, en, anderzijds, impliciet de terugbetaling vordert van het bedrag dat is betaald als regularisatie van zijn studie jaren.

De eerste rechter heeft de vordering verworpen bij een vonnis van 27 oktober 2011.

Het is tegen die beslissing dat een beroep is ingesteld voor het Arbeidshof te Brussel. Dat laatste is van oordeel dat het bij de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid ingevoerde stelsel van het rust- en overlevingspensioen valt onder het beginsel van de eenheid van loopbaan bepaald in het voormelde artikel 10*bis*.

Jean de Wergifosse voert aan dat die conclusie ingaat tegen artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en tegen artikel 14 van dat Verdrag.

De verwijzende rechter twijfelt eraan dat, voor de toepassing van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50, het bij de wet van 17 juli 1963 bepaalde pensioenstelsel, gelet op de specifieke kenmerken ervan, kan worden vergeleken met het stelsel van de privéverzekering, gesloten bij een privémaatschappij. Aangezien het Hof zich nog niet over die kwestie heeft uitgesproken, stelt de verwijzende rechter de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van Jean de Wergifosse

A.1. Jean de Wergifosse voert in de eerste plaats aan dat de categorieën van personen waartussen de ongelijkheid wordt aangevoerd, vergelijkbaar zijn. Immers, of het nu gaat om werknemers die een deel van hun werk in het buitenland uitvoeren en vrij beslissen om bijdragen te storten voor het stelsel van de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ), dan wel om iedere persoon die zich verzekert bij een privéverzekeringsmaatschappij, kiezen die personen voor een facultatief systeem, ter aanvulling van het systeem dat geregeld is via het socialezekerheidsstelsel dat eventueel is ingevoerd in de Staat waar zij hun prestaties uitvoeren en dat, ten slotte, gebaseerd is op een wijze van individuele kapitalisatie. Hij verwijst naar het arrest van het Hof nr. 150/2007 van 5 december 2007.

Hij is voorts van mening dat, net als eender welke verzekerde die met een verzekeringsmaatschappij een overeenkomst sluit met het oog op een aanvullend pensioen, de geëxpatrieerde buiten Europa die zich richt tot de DOSZ, deelneemt aan een contractueel proces.

Hij voert vervolgens aan dat het verschil in behandeling objectief noch redelijk verantwoord is. Er bestaat immers geen redelijk verband tussen de aangewende middelen en het door de wetgever nagestreefde doel. Ter ondersteuning daarvan merkt hij op dat nooit een beroep op de waarborg van de Staat moest worden gedaan. De aard van overheidsinstelling zoals die van de DOSZ wijzigt niets aan de vergelijkbaarheid van de categorieën van verzekerden/bijdrageplichtigen die verschillend worden behandeld in de overwogen interpretatie van het voormelde artikel 10*bis*.

Ten slotte voert hij aan dat de in het geding zijnde bepaling, in zoverre zij hem zijn fundamenteel recht ontzegt om een rustpensioen te genieten dat in verhouding staat tot de jaren van zijn loopbaan en dus tot zijn bijdragen, noch het beginsel van het billijke evenwicht tussen de vereisten van het algemeen belang en die van de bescherming van het recht op de eerbiediging van de eigendom, noch het evenredigheidsbeginsel naleeft en bijgevolg de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 16 van de Grondwet en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, schendt.

Hij stelt het Hof derhalve voor de prejudiciële vraag bevestigend te beantwoorden.

Standpunt van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

A.2. De RVP herinnert aan de fundamentele verschillen die bestaan tussen, enerzijds, het DOSZ-stelsel en, anderzijds, de pensioenverzekeringen die in de privésector worden gesloten. Die laatste maken het mogelijk een pensioen te vormen ter aanvulling van een wettelijk stelsel, terwijl een dergelijke cumulatie niet mogelijk is met het DOSZ-stelsel, aangezien de toetreding tot een Belgisch socialezekerheidsstelsel de met de DOSZ gesloten overeenkomst doet vervallen. Omgekeerd heeft een bij het DOSZ-stelsel aangesloten persoon perfect het recht om tegelijkertijd een pensioenverzekering in de privésector te sluiten.

De RVP herinnert vervolgens eraan dat het doel van het beginsel van de eenheid van de beroepsloopbaan met name erin bestaat bij te dragen tot het financiële evenwicht van alle socialezekerheidsstelsels. Die regel van beperkte toewijzing die van toepassing is op het DOSZ-stelsel geldt niet in het kader van de pensioenverzekeringen die in de privésector worden gesloten, waar, bij overlijden, het gevormde kapitaal altijd zal worden uitgekeerd met de interesten en de eventuele winstdeelnames aan de door de verzekerde aangewezen begunstigde. Om die reden worden die pensioenverzekeringen niet beschouwd als een werkelijk pensioen, maar als een individuele spaarvorm.

Ten slotte, indien het stelsel van de DOSZ en dat van de pensioenverzekeringen op voet van gelijkheid zouden moeten worden geplaatst, dan zou dat erop neerkomen een discriminatie in te voeren, aangezien, volgens de stelling van Jean de Wergifosse, artikel 10*bis* van het voormelde koninklijk besluit nr. 50 van toepassing moet zijn op de werknemers die zijn tewerkgesteld in België en/of in een andere lidstaat van de Europese Unie, alsook in Zwitserland, maar niet op de in België en in overzeese gebieden tewerkgestelde werknemers.

Standpunt van de Ministerraad

A.3. Hoewel het juist is dat het stelsel van de DOSZ bepaalde mechanismen van de privéverzekeringen overneemt, blijft het niettemin een stelsel dat deel uitmaakt van het wettelijke socialezekerheidsstelsel.

In de eerste plaats is het stelsel van de DOSZ geen zuiver kapitalisatiesysteem, maar een gemengd systeem dat gedeeltelijk door de bijdragen van de verzekerden en gedeeltelijk door de Belgische Schatkist wordt gefinancierd.

Bovendien zijn de pensioenrenten automatisch en volledig gekoppeld aan de schommeling van de index en zijn de bedragen gekapitaliseerd.

Het vakantiegeld en het aanvullend vakantiegeld worden eveneens toegekend aan de verzekerden van de DOSZ (artikel 22*quinquies* van de wet van 17 juli 1963).

De vrijwillige aansluiting van de verzekerden bij de DOSZ gebeurt onder de bij de wet van 17 juli 1963 bepaalde voorwaarden, hetgeen het reglementaire karakter van het stelsel van de DOSZ aantoont. Daarnaast voeren zowel het wettelijk pensioenstelsel als het stelsel van de DOSZ een subjectief recht in voor de werknemer om toe te treden tot het wettelijk stelsel of tot het overzeese socialezekerheidsstelsel. Een dergelijk recht bestaat niet in het kader van de privéverzekeringen.

De Ministerraad voert vervolgens aan dat het uitgangspunt van de prejudiciële vraag, namelijk het stelsel van de DOSZ beschouwen als een vorm van pensioensparen, verkeerd is.

Zelfs in de veronderstelling dat het Hof aanvaardt dat de situaties vergelijkbaar zijn, dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord. Het verschil in behandeling berust immers op een wettige reden. Het pensioenstelsel van de DOSZ is een wettelijk stelsel dat steunt op het systeem van de solidariteit. Het is datzelfde solidariteitsbeginsel dat de invoering van het beginsel van de eenheid van loopbaan verantwoordt.

Ten aanzien van de schending van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens aanvaardt het rechtscollège in Straatsburg dat de Staten vrij zijn om hun socialezekerheidsstelsels te bepalen en het type en het niveau van de sociale prestaties te kiezen.

Ten aanzien van artikel 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens aanvaardt datzelfde Hof de verschillen in behandeling die beantwoorden aan met name de wettigheids- en evenredigheidsvoorwaarden, hetgeen te dezen het geval is.

- B -

B.1.1. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over de bestaanbaarheid van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van dat Verdrag.

B.1.2. Het voormelde koninklijk besluit is genomen op basis van de wet van 31 maart 1967 tot toekenning van bepaalde machten aan de Koning ten einde de economische heropleving, de bespoediging van de regionale reconversie en de stabilisatie van het begrotingsevenwicht te verzekeren, inzonderheid op basis van artikel 1, 9°, artikel 3, tweede lid, en artikel 4 van die wet. Dat koninklijk besluit werd niet door een wet bekrachtigd. Artikel 10*bis* werd ingevoegd bij artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 205 van 29 augustus 1983 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pensioenen van de sociale sector. Dat laatste koninklijk besluit is bekrachtigd bij artikel 9, 1°, van de wet van 6 december 1984 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1, 1° en 2°, van de wet van 6 juli 1983 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning. Bijgevolg is het Hof bevoegd de prejudiciële vraag te beantwoorden.

B.1.3. Artikel 10*bis* van het voormelde koninklijk besluit nr. 50 vestigt het principe van de « eenheid van loopbaan », dat ertoe strekt de cumulatie te regelen van een werknemersrustpensioen met een rustpensioen of een als zodanig geldend voordeel toegekend krachtens een Belgische regeling inzake rust- en overlevingspensioenen, met uitzondering van die van de zelfstandigen, of krachtens elke analoge regeling uit het buitenland of van een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling. Het houdt in dat alle erkende loopbanen, met uitzondering van die van zelfstandige, moeten worden getotaliseerd met die van werknemer en, wanneer het totaal van de breuken die voor elk van die pensioenen de belangrijkheid ervan uitdrukken de eenheid overschrijdt, de loopbaan die voor de berekening van het werknemersrustpensioen in aanmerking wordt genomen, met evenveel jaren moet worden verminderd als nodig is om dat totaal tot die eenheid terug te brengen.

De breuk waarvan sprake drukt de verhouding uit tussen de duur van de tijdvakken, het percentage of iedere andere maatstaf, met uitsluiting van het bedrag, die voor de vaststelling van het toegekende pensioen in aanmerking werd genomen en het maximum van die duur, dat percentage of de andere maatstaf op grond waarvan een volledig pensioen kan worden toegekend.

B.2. Het hoofdgeding betreft de vraag op welke breuk die de grootte van het pensioenbedrag ten laste van de DOSZ weergeeft, de appellant recht heeft. Volgens het verwijzende rechtscollege moet die breuk worden berekend op basis van het beginsel van de

eenheid van loopbaan, waarbij het pensioenstelsel ten laste van de DOSZ valt onder het toepassingsgebied van artikel 10*bis* van het voormelde koninklijk besluit nr. 50. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over het verschil in behandeling dat zou voortvloeien tussen de in het buitenland tewerkgestelde werknemers die zich hebben aangesloten bij het facultatieve stelsel van de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid (DOSZ) en diegenen die een verzekering hebben gesloten bij een privémaatschappij op wie het beginsel van de eenheid van loopbaan niet van toepassing is.

B.3.1. De bij de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid ingevoerde regeling is een facultatief systeem van sociale zekerheid waarbij de personen die in de door de Koning aangewezen overzeese landen werken, zich kunnen aansluiten.

Die regeling betreft « zowel de agenten [...] die hun diensten verrichten in een openbare sector als de werknemers tewerkgesteld door private ondernemingen bij uitvoering van een kontrakt van dienstverhuring of zelfs personen die een zelfstandige beroepsbedrijvigheid uitoefenen » (*Parl. St.*, Kamer, 1961-1962, nr. 431/1, p. 1).

Die regeling werd uitgewerkt teneinde te « beantwoorden aan de bekommernissen van deze die verlangen overzees een loopbaan te ondernemen of te voltooien en wensen in hun land van herkomst gedekt te zijn door wettelijke bepalingen die een stelsel van sociale verzekeringen voorzien » (*ibid.*).

B.3.2. De prestaties waarop de verzekerden aanspraak zullen kunnen maken om reden van de stortingen die op hun rekeningen zijn ingeschreven, worden opgevat als « prestaties die deze aanvullen welke de belanghebbenden kunnen bekomen in het land waar hun beroepsbedrijvigheid uitgeoefend wordt » (*ibid.*).

De parlementaire voorbereiding vermeldt nog :

« Kunnen deelnemen aan het facultatief stelsel van ouderdoms- en overleveringsverzekering, van de ziekengeld- en invaliditeitsverzekering en van de ziektekostenverzekering, de personen van Belgische nationaliteit en, onder sommige voorwaarden, de personen van vreemde nationaliteit die een beroepsbedrijvigheid uitoefenen, ondergeschikt of niet, buiten Belgisch grondgebied, in de landen door de Koning bepaald (artikel 12) » (*ibid.*, p. 4).

« De aansluiting bij het beoogde stelsel van sociale zekerheid voorzien bij deze wet kan niet dwingend zijn. Zij is facultatief daar zij de soevereiniteit van die vreemde landen dient te eerbiedigen welke de op hun grondgebied werkende Belgen zouden kunnen verplichten aan te sluiten bij de in dit land in voege zijnde sociale reglementatie. Zij is aanvullend om de belanghebbenden toe te laten een bijkomende sociale verzekering aan te gaan in het moederland, indien deze van het land waar zij een beroepsactiviteit uitoefenen, hun onvoldoende garanties biedt of om elke andere reden (b.v. onvoordelige geldkoers) » (*Parl. St.*, Senaat, 1962-1963, nr. 271, p. 3).

B.3.3. In tegenstelling tot het socialezekerheidsstelsel van de loontrekkenden, dat is gebaseerd op een repartitiesysteem, is het bij de voormelde wet van 17 juli 1963 ingevoerde stelsel van ouderdoms- en overlevingsverzekering « gebaseerd [...] op de individuele kapitalisatie » (*ibid.*, p. 5) wat betreft het berekenen van de ouderdoms- en overlevingsrenten, met de in artikel 58 van de voormelde wet van 17 juli 1963 bedoelde waarborg van de Belgische Staat.

De deelname aan de overzeese sociale zekerheid sluit bovendien in beginsel de toepassing van de Belgische wetgeving in verband met de sociale zekerheid van de loontrekkenden uit.

B.4. Het stelsel van de overzeese sociale zekerheid maakt het personen die in bepaalde landen werken mogelijk om, los van de sociale zekerheid die door die landen zou worden geboden op basis van hun activiteit aldaar, te participeren in een stelsel waarbij onder bepaalde voorwaarden dekking wordt verleend voor bepaalde risico's.

De wetgever heeft enkel een aanvullend stelsel van overzeese sociale zekerheid willen aanbieden dat - mits de vrijwillige betaling van bijdragen - dekking biedt in het kader van een ouderdoms- en overlevingsverzekering (hoofdstuk III van de wet van 17 juli 1963 – artikelen 20 en volgende), een ziekte- en invaliditeitsverzekering (hoofdstuk IV – artikelen 29 en volgende) en een verzekering voor geneeskundige verzorging (hoofdstuk V – artikelen 42 en volgende).

B.5. Het was de bedoeling van de wetgever om enkel een basisbescherming aan te bieden naast het eventuele socialezekerheidsstelsel van het land waar de beroepsactiviteit wordt uitgeoefend. In het socialezekerheidsstelsel van de werknemers of dat van het overheidspersoneel, dragen alle aangeslotenen verplicht bij tot de dekking tegen alle risico's met inbegrip van de beroepsziekten. Daarentegen kunnen de betrokkenen kiezen om zich al

dan niet aan te sluiten bij het stelsel van de overzeese sociale zekerheid; bij aansluiting is hun bijdrage enkel bestemd voor de drie risico's waarvoor dat stelsel een basisdekking biedt.

B.6. Het bij de wet van 17 juli 1963 ingevoerde stelsel verschilt van het verplichte socialezekerheidsstelsel waarin is voorzien voor de in België tewerkgestelde loontrekkenden. Het biedt een facultatieve verzekering aan die in zekere mate in concurrentie treedt met de private verzekeringen.

B.7.1. Uit het verslag aan de Koning blijkt dat bij de invoering van artikel 10*bis* in het koninklijk besluit nr. 50 de bedoeling voorlag door de invoering van het beginsel van de eenheid van loopbaan in de rust- en overlevingspensioenen, alle werknemers met een gemengde beroepsloopbaan op gelijke voet te behandelen en zulks met het oog op het beheersen van de uitgaven in de pensioensector (Verslag aan de Koning bij het voormeld koninklijk besluit nr. 205, *Belgisch Staatsblad*, 6 september 1983, p. 11094).

B.7.2. Wanneer de wetgever een wettelijke en facultatieve ouderdomsverzekering aanbiedt aan de in het buitenland tewerkgestelde werknemers, valt het onder zijn beoordelingsbevoegdheid om de voorwaarden en de regeling van deelname aan die verzekering aan te passen aan de economische omstandigheden.

B.7.3. Hoewel het juist is dat het verzekeringsstelsel met het oog op de ouderdom en het vervroegde overlijden zoals ingevoerd bij de voormelde wet van 17 juli 1963 steunt op de individuele kapitalisatie voor de berekening van de rust- en overlevingspensioenen, gaat die kapitalisatie gepaard met de waarborg van de Belgische Staat bepaald in artikel 58 van de voormelde wet van 17 juli 1963. Bovendien worden vakantiegeld en aanvullend vakantiegeld betaald (artikel 22*quinquies* van de wet van 17 juli 1963). Ten slotte zijn de ouderdomsrenten automatisch gekoppeld aan de schommeling van de index. Dergelijke waarborgen bestaan niet wanneer een persoon een privéverzekeringsovereenkomst sluit met het oog op een rustpensioen.

Hieruit vloeit voort dat het in de prejudiciële vraag aangevoerde verschil steunt op een objectief criterium, namelijk, met name, het bestaan van de waarborgen van de Staat waaraan hiervoor wordt herinnerd voor diegenen die vrijwillig een ouderdomsverzekering bij de DOSZ hebben gesloten, en dat het evenredig is met het doel van de maatregel, namelijk de

beheersing van de overheidsuitgaven, die solidair moet worden gedragen door alle begunstigden van die waarborg.

B.7.4. Het is bijgevolg niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet dat de wetgever het beginsel van de eenheid van loopbaan toepast op de in het buitenland tewerkgestelde werknemers die zich vrijwillig hebben aangesloten bij de DOSZ voor hun ouderdomsverzekering, naar het voorbeeld van alle werknemers die vallen onder het Belgische verplichte socialezekerheidsstelsel als loontrekkende, noch dat op hen het beginsel van de solidariteit onder werknemers wordt toegepast - waarop de wettelijke en verplichte socialezekerheidsstelsels berusten -, dat inhoudt dat de excedenten die sommige werknemers bovenop een volledige loopbaan hebben betaald, bijdragen tot de financiering van het systeem.

B.8.1. Voorts dient te worden nagegaan of de in het geding zijnde bepaling niet in strijd is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van dat Verdrag.

B.8.2. Het Hof onderzoekt geen argument afgeleid uit de samenhang van artikel 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wanneer zoals te dezen daaruit geen argumenten worden afgeleid die verschillen van die welke worden aangevoerd ter ondersteuning van de beweerde schending van die twee grondwetsartikelen en wanneer het Hof die argumenten eerder heeft onderzocht.

B.8.3. Het recht op het pensioen van loontrekkende is een subjectief recht van vermogensrechtelijke aard dat door artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens wordt beschermd (zie onder meer EHRM, 12 april 2006, *Stec en anderen t. Verenigd Koninkrijk*, § 55; 18 februari 2009, *Andrejeva t. Letland*, § 79). Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens besluit evenwel tot de niet-schending van die bepaling wanneer, in verband met de begrenzing van de pensioenen, een Staat eventueel rekening diende te houden met verschillende overwegingen van economische en sociale aard (EHRM, 25 oktober 2011, *Valkov en anderen t. Bulgarije*, § 91).

Te dezen maakt de eenheid van loopbaan deel uit van een aantal maatregelen die ertoe strekken de toename van de uitgaven in het pensioenstelsel van de loontrekkenden af te remmen. De maatregel is relevant ten opzichte van het nagestreefde doel en de aantasting van het eigendomsrecht is niet onevenredig, daar diegene die een pensioen bij de DOSZ heeft gesloten geenszins zijn recht op het pensioen wordt ontzegd.

B.9. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van dat Verdrag, in de interpretatie dat, voor de berekening van het pensioen, rekening moet worden gehouden met de loopbaanjaren waarvoor een werknemer een pensioenstelsel geniet met toepassing van de wet van 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 6 november 2014.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels